

ТРИ ЦЕНТИ в Зауоченні Держав Америки

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America

ПЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Зауочення Держав Америки

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

СТУДІЮЮТЬ АМЕРИКАНСЬКІ ВИМОГИ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПРАВАХ

Є поважні різниці між Злученими Державами та Британією і Сове́тами в справі того, яку повести політику супроти переможеної Німеччини, як і супроти тих країн, що будуть звільнені спід нацистської тиранії. Ось ті різниці студіюють уже кілька днів в Лондоні, в британському міністерстві заграничних справ, щоб кінцевий вигляд різниці між Злученими Державами і Англією, поки прийде до конференції „Трьох Потуг“, себто през. Рузвельта, прем'єра Чорчила і маршала Сталіна.

ЛЮБКА КОЛЕССА НА РАДІО

У понеділки, від години 9 до 9:30 вечером, передає Кенедіен Бродкестінг Корпорейшен, з Торонто, Онтаріо, класичну фортепіанову музику, якої виконавцем є Любка Колеса, українська піаністка світової слави. Заангажовано її тим разом на шість виступів, кожного тижня у понеділок. Ці радіові передачі дуже добре чути в Нью-Йорку, 750 Кіс.

Минулого тижня артистка виступала в Нью-Йорку на музичній вечірці в домі Миссис Джордж Рублі з нагоди гостини, влаштованої в її честь. Було понад 50 гостей з мистецького, письменницького та фінансового американського світу. Були такі як президент Дартмут Каледж, журналістка Дороті Томпсон, та багато інших визначних людей.

ЗГИНУВ УМАНСЬКИЙ

В часі летунської катастрофи в Мексико Сіті згинув теж і Константин А. Уманський, советський амбасадор до Мексика, якого вважали одним з найспосібніших советських дипломатів. Він є родом з України. Свого часу вважали його в Вашингтоні за члена Чека.

УРГУЮТЬ СЕНАТОРІВ

У ПОЛЬСЬКІЙ СПРАВІ

Координаційний Комітет Польсько-американських Товариств на Сході, з осідком в Нью-Йорку, вислав телеграми до 96 сенаторів у Вашингтоні, в яких висказує з одного боку радість з советської офензиви в Польщі, а рівночасно згадує за мільйони вивезених і розстріляних Сове́тами поляків, включно з депортаціями і арештами членів польського підземелля, а далі про наставлення Сове́тами люблінського уряду і одностороннє вирішення справи польських границь. Ось та „трагедія“, кажеться у телеграмі, загрожує безпеці Америки і підготовляє третю світову війну.

ЧОГО НЕ НАДІЯЛИСЬ ПЕРЕД РОКОМ?

„Нови Свят“ з 23. січня б. р. пише, що ще тому рік навіть найбільший песиміст не міг припустити, що „один з альянтських вождів“ віднесеться до Польщі, ось того „найвірнішого й найбільшнього альянтського союзника“, гірше, ніж до сателітів Гітлера. Як бачимо, то тут мова про британського прем'єра Чорчила, що нби має, як пише цей часопис, „для Італії — засади Лінколна, для німців — християнський гуманітаризм, а для Польщі — тоталітаристичну неволю“.

Польська преса найбільше атакує Чорчила за те, що згодився на домагання Росії в справі „східних кресів“ Польщі, та назвав їх „слухніми“.

ВМИРАЄ, А ШЕ СТАРАЄТЬСЯ ОБДУРИТИ

Так схарактеризував канадійський „Український Ребітнік“ заклик прем'єра польського уряду в Лондоні, Томаша Арішневського, щоб українці згодились далі бути під Польщею, де їм буде можна розвивати свою культуру і господарку. Часопис пише, що хоч уже на смертній постелі, то „уряд Арішневського в Лондоні ще таки перед смертю хоче українців піддурити, розложити, щоб зачали між собою гризтиє за орієнтації, кого бажать мати за опікуна, і навіть до такого не може додуматись, що вмираючого ніхто за опікуна не обирає“.

Часопис дораджує таке: „Одинока розумна поведінка для польського уряду в Лондоні тепер, коли йому спарвді на прихильності українців залежить, булаб ось яка: явно й славно світові проголосити, що ті східні землі бувшої Польщі, де живуть в більшості українці, він — польський уряд — уважає складовою частиною України, яка повинна бути незалежна й яку вони українцям безкорисно будуть помагати відбудовувати“.

ЗАХОВАВСЯ „ВІЗД Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО“

Між експонатами, що виставлені в державнім музею українського мистецтва в Києві, є, як подають советські джерела, великий малюнок українського художника Івасюка „Візд Богдана Хмельницького до Києва“, намальований в 1912 році.

ГЕБЕЛЬС ГРОЗИТЬ НІМЕЧЧИНІ АНАРХІЄЮ І БОЛЬШЕВИЗМОМ

„УКРАЇНСЬКА ВІЙНА“

В англійській частині сьогодняшнього числа є обширніше про статтю Едгара Снова, американського кореспондента, поміщену п. н. „Україна платить рахунок“ в Ди Сатордей Івнінг Пост (січень 27, 1945). Стаття вислана з Києва. Себто, як пише автор, з того міста, що вже „тисячу літ тому був найдалі висуненим постом європейської цивілізації“. Снов пише, що доперва будучи в Україні переконався, що в цій війні „ніяка європейська країна не зазнала глибших ран“ від України. Ось те воєнне гігантське змагання, пише автор, дехто збуває тим, що пише про „російську славу“, коли „властива правда“ є така, що те змагання „є в першу чергу українською війною“. Не менше як десять мільйонів людей втратила Україна в цій війні з свого населення, казав авторови високий, український урядовець, додаючи, що не враховані тут жінки і чоловіки, що є у військовій службі. Зате Росія, що зачинається над Донцем і Доном (як це представляли авторови), мало потерпіла від німців, бо тільки мала її частина була під німецькою окупацією, коли Україна була ціла довго під німцями. Тому і найбільші домагання щодо відшкодування збоку Німеччини має Україна.

Автор ще зазначив, що американці повинні ближче зазнатися з українським народом, що має свою власну, окрему мову, культуру та історію — „старшу віком і зовсім відмінну від тої, що її має велика Росія“. Мабуть через ті різниці, каже автор, він знайшов в Україні в часі своїх відвідин: „надзвичайний дух сердечности і щирости і майже виняткову готовість подати мені факти і числа, де тільки їх можна було роздобути“.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЙ У ЛЬВОВІ

З Фрибурга (Швайцарія) звідомляють з католицьких джерел, що в Ужгороді та Мукачеві в Карпатській Україні поведено з прибуттям советської влади теж і „економічний“ натиск в справі „навернення уніятів на православну віру“. Для тої самої цілі, як подає звідомлення, мав прибути з Москви до Львова перед кількома тижнями „київський та галицький митрополит Николай“, що вже повів теж і там подібну акцію.

Беручи під увагу, що советські війська поступають далі вперед в Шлезьку і в Східній Пруссії, де відтяли цілковито німецьку армію з двіста тисяч вояків, д-р Й. Гебельс, нацистський міністер пропаганди, додає тепер найбільшу загрозу в тому, що в Німеччині повстає паніка. Каже, що від порядку до анархії тільки один крок, а анархія це підложє для большевизму. Як доносять, в Німеччині беруться ще судити многих німецьких генералів за „саботаж“, себто за невдачі на сході.

ГАРНІ СЛОВА, АЛЕ НЕ ДІЙСНІСТЬ

О. В. І. цитує советського письменника, Іллію Еренберга, що пишучи про російське розуміння свободи, каже: „ми не бажемо змушувати нікого приймати наші порядки, ідеї, чи звичай“.

У ПЕРШУ ЧЕРГУ — ІНТЕРЕС РОСІЇ

Е Сталінський пише в ньюорській газеті „Новое Русское Слово“ з 22. січня б. р. в статті п. н. „Росія, Польща і мир“ про російсько-польську границю і Лінію Курзона. Пише в такий спосіб, що чим Росія буде сильніша, тим „більш будуть вигляди на охорону Європи перед новими катаклізмами“. А далі каже, що „Росії треба бути ближче заходу“, а якщоб Росія не дістала границь, що ідуть по лінії Курзона, то тоді „вона булаб далеко й штучно відкинена від центра Європи“.

Ось такими аргументами обороняє Сталінський лінію Курзона, а при кінці статті заговорив він ще й за „моральність“ і додав таке: „Звернути Росії назад частини Білорусії й України відповідає справедливості, етнографічному принципови та принципови національностей“.

ЩЕ ПРО ДЕЛЕГАЦІЮ МИТРОПОЛИТА СЛІПОГО ДО МОСКВИ

Реліджес Ньюс Сервіс подає, що делегація митропол. Сліпого, будучи в Москві й розмовляючи з І. В. Полянським, головою департаменту для справ релігійних культів, запитала, чи є яка перешкода, щоб католики могли писати до папи. На те їй сказано, що можуть писати в порученні листі. Це вона й зробила.

Представник „Реліджес Ньюс Сервіс“ питав ще Полянського, чи дозволені католицькі духовні семінарії. З відповіді виходилоб, що український, греко-кат. семінар у Львові ще далі існує та має 250 богословів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRYAN 0-0582

Проект закона про право до праці

Треба признати це справді замінним явищем, що великі газети присвятили так мало місця законопроекти, котрий внесла в конгресі група сенаторів під проводом Морея.

І чи не заслугує на широку громадську увагу законопроект, що каже: „Всі американці, здібні до праці й шукаючі праці, мають право до позитивного, платного, правильного повночасного заняття, і Злучені Держави вважають своїм завданням забезпечити постійне існування достаточних нагод до заняття, аби цим дати всім американцям, що покинули свої школи й не заняті домашнім господарством, виконувати вільно це право”? Якби цю постанову в життя не переводити, нема сумніву, що вже само проголошення такої застави як основи для закону робить цей проект таким важним, що на нього повинні звернути докладну увагу всі чинники, що вважають своїм життєвим завданням відкликатися на важні життєві явища.

Замовчування очевидно не є

зовсім випадковим. Є це зовсім певно вплив певної політики. Завсада, що уряд до певного ступня відповідає за заняття своїх громадян, є в Америці новою заставою, яку висуває група поступових політиків, до котрої належать попри президента Рузвелта ще Волес, сенатори Вагнер, Томас з Юти, О'Магоні з Вайомінгу та Морея з Монтани. Проти цієї політики йде сильна коаліція північних консерватистів з Республіканської Партії та південних консерватистів з Демократичної Партії. В подібний спосіб розділене й американське громадянство, а з ним і часописи. Через те багато часописів пробує вбити цю нову думку через перемовчування таких фактів, як внесення закону, що забезпечує кожній здібній до праці людині право до заняття.

Свідоме потреби такого закону громадянство може одначе легко дати собі раду з такою мовчанкою, коли воно зо свого боку почне акцію для підтримки проекту Морея.

Не привикли видавати на книжку

Від одного з відділових секретарів У. Н. Союзу дістали ми його завваги в справі кампанії за поширення української книжки, чи тих книжок про український наріз, що видаються англійською мовою. З того обширного письма подамо дещо, що можливо буде цікавим для ширшого загалу, а може ще й викличе таку річечу та культурну дискусію, з якої буде користь для самої справи, себто — для української книжки.

Ті завваги є такі:

* * *

Хто знає, як живуть наші люди і чим вони цікавляться, той мусить погодитись з тим, що я сам завважив в часі кількадесятилітнього мого побуту в Америці й життя між нашими людьми. Отже так є, що є між нами мало, навіть, сказав би, дуже мало таких, що вважають, що книжка є потрібна до життя, що книжка може бути правдивою розвагою, та що про неї так треба дбати в хаті, як от про кума чи доброго сусіда-приятеля. Бо ми знаємо, що треба кума чи сусіда час від часу запросити до хати і погостити. Часом треба і десять доларів видати, щоби по людськи похотувати добрим налитком. І треба хату прибрати. Показати новий „фурнічюр“, килим, лампу, чи що там. Але

щоб при тій okazji „похвалитись“ книжкою, то вже рідкість. Часом стоїть щось купую, що куплено, щоб „мечувало“ до „фурнічюру“. Це називаємо „американськими книжками“. А купуємо, бож уже є старші діти, що по „американськи“ виховані... Тут прошу Вас не гніватись, що мішаю українські слова з американськими, але роблю це навмисне, бо так собі наші люди ось ті речі пояснюють і таких слів вживають.

Пишете, що видана по англійськи „Історія України“ М. Грушевського є тільки в одній тисачі наших хат. Скажу правду, що я і того не надіюся! Бо знаю з практики, що можна часом наклонити товариство, щоб купити ту чи другу книжку, видану англійською мовою про Україну, та вислати її до якоїсь бібліотеки, чи до якогось сенатора чи й конгресмена, але намовити чоловіка, щоб купив ту книжку для себе, для своєї хати, для ужитку його власних дітей і внуків, то це вже тяжча справа, хоч є уже поступ і тут. Поволі таки зачинаємо привикати купувати книжки і для себе самих, для своєї власної хати. Навіть зачинаємо цінити тих, що так роблять. Бо передше то нераз ми тільки підсміхались з того, що то „книжки виставляє“ і „адає вченого“ чи там „пана“. Теж і

тут не хочу сказати, щоб у нас не було людей, що дійсно розумілиб значіння книжки і науки. Я говорю тільки про широкий загал, а той загал таки не привик видавати грошей на книжку... Може то й не його вина в тому, але так є, що не привик. І тут, як мені здається, є та головна перешкода, чому наші книжки, що тепер так гарно видані, не розходяться у десятках тисяч, як повинні розходитись, якби в кожній українській хаті відчували, що в ній повинно бути місце на ту книжку хоч в такий самий спосіб, як бажано мати у хаті нове радіо, чи нову лампу, бож книжка голосніше говорить і ясніше світить...

Тому, що так у нас не є, лежать, як пишете, на полицях „Свободи“ тисячі непроданих книжок... От беріть справу з недавно виданим „Ювілейним Альманахом“. Та ж його моглиб розхопити самі відділові урядники! Навіть не сталоб цієї гарної книжки, якби так сталося. Але чи так є? Чи є та книжка принаймні в руках предсідників і секретарів відділів У. Н. Союзу? З того, що Ви мені на запит відповіли, бачу, що ще далеко до того. А чому? Моя відповідь знов та сама: Ми не привикли видавати пару доларів на книжки! Навіть тоді, коли книжка дуже добра і так гарно видана, що може правдиво прикрасити нашу хату. Навіть тоді, коли її нам дають за половину вартости, або і за десяту частину вартости, як це є тепер з попередньою Ювілейною Книгою У. Н. Союзу. Всі її хвалимо, це правда, але чи всі маємо її у своїх хатах?

Ні, ми таки не привикли купувати книжок. Ось це є те наше велике недомагання, яке треба направити, і то добрим словом і добрим прикладом збоку тих, що ту справу краще розуміють.

СТАЛІН ДЯКУЄ „ТРУДЯЩИМ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТИ“

Советські звідомлення описують страшну руїну західно-українських земель, спричинену німецькими загарбниками, що вивезли, що могли. Та рівночасно подають і таке, що селяни львівської області „виконавши плян здачі хліба державі, здали понад плян до фонду червоної армії 184,209 пудів зерна; а завершивши поставку мяса, вони здали на рахунок 1945 року 104,800 пудів“.

Беручи під увагу, що німці селян цілковито обграбили і нічого їм не оставили, мимоволі приходить на думку: А щож лишилося селянам на життя? Хіба сама подяка від Сталіна, бо читаємо в комуністичній пресі: „Маршал Сталін подякував трудящим львівської області за їхню патріотичну і самовіддану працю“. Коби тільки не повторилась тепер ще й в „визволеній“ Західній Україні історія, що його переживала свого часу Східна Україна, коли то гинули з голоду мільйони „здавши“ передом державі те, що було кінечне для їхнього життя...

Та може хоч тин разом буде інакше!

ЯКІ КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ

можна набути в Сурмі?

Календар	НОВОГО ШЛЯХУ	\$0.55
Календар	УКР. ГОЛОСУ	0.50
Календар	Провидіння	0.60
Календар	СУРМИ (ювілейний)	1.00

Всі за \$2.50

Адресуйте:

SURMA

11 E. 7 ST., NEW YORK 3, N. Y.

**НЕ ЖДИТЬ! НЕ ЗВОЛКАЙТЕ!
АЛЕ КУПІТЬ БОНД ОБОРОНИ
СЕЙЧАС!**

МИРОН ЛИТВІН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна

801 Springfield Avenue,
corner Harrison Place

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

і вище

ОБСЛУГОВУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ

І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN

FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 8-6577